

EDIȚIA A VII-A, 2024,
A PROGRAMULUI NAȚIONAL LECTURACENTRAL**Ecaterina DMITRIC**

ORCID 0000-0003-4080-0953

**Biblioteca Națională a
Republicii Moldova****Vera OSOIANU**

ORCID 0000-0001-8509-8796

**Biblioteca Națională a
Republicii Moldova**

Rezumat: Articolul oglindește momentele esențiale vizând organizarea și desfășurarea ediției a VII-a, 2024 a Programului Național LecturaCentral (PNLC), proiect cultural desfășurat în perioada februarie-decembrie 2024, cu genericul „Promovarea valorilor europene prin lectură”. Autorii reflectă principalele activități realizate în cadrul PNLC, care demonstrează angajamentul bibliotecilor de a contribui activ la dezvoltarea capitalului uman și la consolidarea unei societăți bazate pe cunoaștere. Este demonstrată importanța colaborării între biblioteci, scriitori și comunități, pe segmentul lecturii ca mijloc de educație, dezvoltare personală și culturală. Indicatorii de impact invocați de autori evidențiază consolidarea poziției bibliotecilor ca spații de educație și transformare digitală, precum și necesitatea investițiilor în achiziții de carte și tehnologii moderne.

Cuvinte-cheie: Programul Național LecturaCentral, promovarea lecturii, campanii de promovare a lecturii, valori europene.

Abstract: This article reflects the important moments of organization and implementation of the 7th edition of the LecturaCentral National Program (PNLC) in the year 2024, the cultural project carried out between February and December under the title: "Promotion of European values through reading". The authors reflect the main activities of the PNLC demonstrating the commitment of libraries to contribute smartly to human development and consolidation of a knowledge-based society. The importance of cooperation in reading activities, that connect libraries, writers and members of communities, serving as a means of personal growth and cultural experiences, is demonstrated. Authors also invoke the impact indicators to highlight the strengthening of libraries position as spaces of education and digital transformation, emphasize the need for investments in book collection development and modern technologies.

Keywords: LecturaCentral National Program, reading promotion, streamline reading campaigns, European values.

Finalul anului oferă ocazia unor totaluri cu dublu scop: analiza eficienței programelor realizate, dar și regândirea activităților viitoare. Unul din proiectele de succes ale anului 2024, realizate de Biblioteca Națională a Republicii Moldova cu susținerea directă a Ministerului Culturii a fost Programul Național *LecturaCentral*. Pentru eficientizarea activităților, echipa BNRM a abordat două dimensiuni:

activități metodologice pentru bibliotecarii Sistemului Național de Biblioteci și activități pentru utilizatorii finali ai bibliotecilor.

Ediția a VII-a a Programului Național *LecturaCentral* (PNLC) s-a desfășurat în perioada februarie-decembrie, cu genericul „Promovarea valorilor europene prin lectură”. Mesajul esențial al activităților este importanța, puterea și bucuria lecturii, ro-

lul lecturii în dezvoltare, în realizarea scopurilor personale și profesionale și atingerea succesului.

De rând cu activitățile pentru utilizatorii finali, BNRM a coordonat la nivel național un șir de activități în vederea asigurării suportului metodologico-practic, formării abilităților și competențelor, necesare pentru implicarea în realizarea obiectivelor specifice ediției a VII-a a Programului Național *LecturaCentral*.

În acest sens, prima etapă a programului s-a axat pe:

- organizarea activităților educaționale și culturale de informare a membrilor comunității despre valorile și principiile Uniunii Europene în colaborare cu specialiști din diverse domenii, dar și cu implicarea personalului de specialitate din bibliotecile SNB;
- organizarea conferințelor metodologice zonale în 4 regiuni ale Republicii Moldova;
- elaborarea unei publicații metodologice în vederea implementării ediției a VII-a a Programului Național *LecturaCentral*-2024.

De asemenea, BNRM a coordonat și organizat activități care țin nemijlocit de implicarea utilizatorilor, fiind vorba despre campaniile „25 scriitori/25 întâlniri” și „Septembrie – nicio zi fără lectură”, având ca obiectiv cunoașterea și promovarea patrimoniului literar național și a valorilor europene prin intermediul lecturilor publice și serviciilor de lectură organizate în bibliotecile din localitățile Republicii Moldova.

Un alt obiectiv care ține de fortificarea dimensiunii sociale a lecturii în scopul educației culturii informației și formării personale a membrilor comunității pe tot parcursul vieții a fost realizat prin organizarea lecțiilor publice cu implicarea experților din diverse domenii, axate pe cunoașterea valorilor europene.

În scopul stimulării și sensibilizării interesului pentru lectură a membrilor comunității au fost organizate 5 concursuri naționale, desfășurate în două etape: raională/municipală și republicană.

Potrivit procesului-verbal nr. 1 din 15 noiembrie, la etapa republicană a con-

cursurilor naționale din cadrul Programului *LecturaCentral*, ediția a VII-a, 2024 au participat 23 de centre biblioteconomice teritoriale, în care au fost prezentate 96 de dosare. Acestea reprezintă cele cinci concursuri naționale după cum urmează:

1. Concursul „Cel mai activ cititor” – 36 de dosare,
2. Concursul „Cel mai original proiect de promovare a cărții și lecturii, inclusiv cu ajutorul tehnologiilor” – 23 de dosare,
3. Concursul „Lumina din jurul cărții: cel mai original club de lectură” – 17 dosare,
4. Concursul „Cel mai original program/proiect de promovare a lecturii în familie” – 6 dosare,
5. Concursul „Cel mai reușit proiect/program/serviciu de implicare a bibliotecilor în promovarea valorilor europene” – 14 dosare.

Testimoniile de laureat și diplomele pentru câștigători au fost acordate în cadrul Festivității de totalizare a rezultatelor PNLC, 2024.

În cadrul reuniunilor profesionale cu genericul „Bibliotecile în contextul integrării europene a Republicii Moldova: bibliotecarul ca facilitator al transformării digitale și educării lecturii”, organizate în perioada 26 noiembrie – 9 decembrie 2024 în centrele biblioteconomice teritoriale din raioanele Briceni, Soroca, Căușeni, Nisporeni, Taraclia, discuțiile s-au axat pe consolidarea rolului bibliotecilor ca centre de resurse educaționale și spații de comunicare care contribuie la procesul de transformare digitală, dezvoltarea competențelor utilizatorilor. Datorită proiectelor, inițiativelor privind promovarea lecturii organizate în biblioteci și promovarea acestora în cadrul concursurilor naționale din cadrul PNLC, bibliotecarii au avut prilejul să ofere comunității profesionale experiențe noi și practici de calitate.

Aspectul promovării și valorificării lecturii prin prisma cercetărilor și tendințelor curente a fost evidențiat prin organizarea ediției a VI-a a Conferinței Internaționale „Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare” (participanți: bibliotecari, scriitori, autori de publicații, editori, oameni de creație, cititori).

Potrivit studiilor, printre motivele pentru care moldovenii vizitează bibliotecile pe primul loc se situează cărțile. În anul 2021, în cadrul Programului Național *LecturaCentral*, ediția a IV-a, susținută de Ministerul Culturii, Biblioteca Națională a Republicii Moldova a realizat studiul „Lectura în comparație intergenerațională”. Conform studiului, moldovenii sunt atrași la bibliotecă de:

- varietatea mare de cărți pentru alegere (59%),
- personalul de bibliotecă (56%),
- prezența calculatorului/conexiunii la Internet (41%).

Este o dovadă în plus că marca bibliotecii rămâne a fi cartea. Este, de asemenea, foarte clar unde trebuie să meargă investițiile pentru a da eficiență și plusvaloare. Pornind de la această idee, PNLC a prevăzut și achiziția de carte de peste 120 mii de lei, care a fost repartizată în 43 de biblioteci, unde au fost organizate întâlniri cu scriitorii.

În ceea ce urmează vom reliefa principalii indicatori prin care putem determina rezultatele cele mai cuprinzătoare asupra implementării Programului Național *LecturaCentral* 2024 și a activităților organizate, evidențiind eforturile în diverse domenii: formare profesională, promovarea lecturii, implicarea personalităților notorii din țară (scriitori, cercetători etc.), implicarea comunitară și vizibilitatea în mediul online. În această ordine de idei, au fost organizate 12 sesiuni de formare susținute de specialiști din cadrul BNRM, implicând 676 de participanți, ceea ce demonstrează angajamentul pentru consolidarea competențelor bibliotecarilor în promovarea valorilor europene prin lectură. Lucrarea „Biblioteca – spațiu de promovare a valorilor europene” a înregistrat 831 de vizualizări online în Repozitoriul Tematic Național în Biblioteconomie și Știința Informării, accentuând interesul pentru acest suport metodologic.

Campania de promovare a patrimoniului scris coordonată de Biblioteca Națională a Republicii Moldova a înregistrat 71 de activități, dintre care 25 au fost realizate în raioanele Republicii Moldova, inclusiv întâlniri

cu scriitori, cercetători – 56, acestea fiind în format online – 13 și offline – 58, implicând un număr total de 6305 de persoane, dintre care 1364 cu participare online (Zoom); 4941 cu prezență fizică. Aceste evenimente reflectă o strategie relevantă pentru promovarea lecturii în societate prin colaborarea cu personalitățile din domeniul culturii.

De asemenea, în cadrul Campaniei „Septembrie – nicio zi fără lectură” desfășurată în bibliotecile publice din localitățile Republicii Moldova au fost organizate 1494 de activități, înregistrând 8809 de participanți [8], subliniind rezultatele inițiativelor de promovare a lecturii în rândul publicului larg.

În activitățile de nivel local și național au fost incluse momente interactive cu publicul larg. În acest context, participarea diversificată a participanților în cadrul programului se manifestă prin cele 96 de dosare prezentate și clasificate conform categoriilor concursurilor. Aceasta reflectă creativitatea și implicarea bibliotecilor în promovarea lecturii, tehnologiilor și valorilor europene. Astfel în cadrul concursurilor au fost implicați 690 de participanți.

Pe parcursul realizării Programului Național *LecturaCentral*, în bibliotecile din Republica Moldova au fost organizate 1565 de activități, dintre care 71 gestionate direct de BNRM, implicând un număr total de 15.114 de participanți. Evenimentele s-au desfășurat preponderent offline – 1552, dar au inclus și 13 sesiuni online, oferind o combinație echilibrată de accesibilitate și interacțiune fizică.

O componentă valoroasă și existențială asupra formării personalității reprezintă cartea al cărei rol este fundamentul de bază al unei biblioteci. În acest sens, achiziția de carte rămâne o problemă pentru biblioteci. Drept urmare, în cadrul programului, au fost achiziționate 37 de titluri de carte (1065 de exemplare), distribuite în 43 de biblioteci. Astfel programul susține creația scriitorilor autohtoni și facilitează drumul lucrărilor semnate de ei către biblioteci, contribuind la îmbogățirea colecțiilor de carte și la diversificarea resurselor pentru cititori [6].

Campania „Dăruiește o carte pentru persoanele dezavantajate fizic și social” a fost organizată în perioada 15.04.2024 –

15.05.2024. Au fost donate 3318 de cărți pentru persoanele dezavantajate fizic și social, implicând diverse centre de plasament, aziluri și penitenciare. Aceasta reflectă dimensiunea socială a programului și angajamentul față de comunitățile vulnerabile. Astfel cărțile au fost repartizate în următoarele instituții:

- Centrul de plasament temporar „Teritoriul adolescenței”, Chișinău – 904 de unități,
- Centrul de reabilitare pentru copiii cu dizabilități „Casa Speranței” – 491 de unități,
- Liceul Teoretic cu Profil Tehnologic pentru Copiii cu Vederea Slabă, Chișinău – 778 de unități,
- Penitenciarului de Femei nr. 7 de la Ruscă – 678 de unități,
- Azilul de Bătrâni din Chișinău – 467 de unități [6].

Platformele digitale oferă oportunități pentru comunicare și colaborare, promovare și diseminarea experiențelor, sunt o prezență activă în mediul online al programului, care facilitează conectarea utilizatorilor pentru realizează diverselor dezbateri și idei despre carte și lectură, sporesc impactul lecturii asupra formării

personalității, abordarea temelor sociale și de actualitate. Astfel, unele activități din cadrul PNLC au fost promovate pe canalul de Youtube al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, înregistrând 4497 de vizualizări. De asemenea, pagina de Facebook a Clubului Literar „HOMO Aestheticus” a înregistrat 118 de postări și 16.349 de vizualizări ale activităților din cadrul PNLC, organizate în colaborare. Această colaborare contribuie la promovarea activităților culturale și literare, al cărui impact pe rețele sociale devine semnificativ pentru atragerea utilizatorilor.

Grupul public pe Facebook „Lectura-Central” reprezintă o platformă de comunicare și schimb de experiențe între biblioteci și utilizatori. Astfel, grupul include 5140 de membri. Pe parcursul anului 2024 au fost promovate 36 de albume ale activităților din cadrul PNLC. În această ordine de idei, pe parcursul anului curent au fost înregistrate 371.152 de vizualizări și 15.297 de postări. Dacă analizăm frecvența vizitelor participanților pe grup, se poate observa un impact al acestora asupra implicării și interacțiunilor din diferite țări și orașe. Astfel, impactul grupului pentru luna decembrie (ultimele 28 de zile) poate fi observată în *Tabelul nr. 1*.

Tabelul nr. 1

Impact global: top țări		Impact local: top orașe	
țări	vizite	orașe	vizite
Moldova	4.225	Chișinău, Republica Moldova	979
România	487	Bălți, Republica Moldova	611
Italia	100	Orhei, Republica Moldova	103
Germania	56	Drochia, Republica Moldova	82
Franța	41	București, România	68
Marea Britanie	39	Cahul, Republica Moldova	65
Rusia	22	Soroca, Republica Moldova	62
Statele Unite ale Americii	17	Fălești, Republica Moldova	55
Spania	14	Strășeni, Republica Moldova	45
Ucraina	11	Ungheni, Republica Moldova	45

Diversificarea metodelor de promovare și adaptarea la cerințele actuale pot determina o creștere a vizibilității și a interacțiunii în mediul online, atât la nivel local, național, cât și la cel internațional.

Rezultatele din anul 2024 ale PNLC evidențiază o creștere semnificativă

a vizibilității și participării, reflectată prin numărul de vizualizări, interacțiuni și membri activi pe platformele sociale, precum și prin diversitatea activităților organizate pentru promovarea lecturii la nivel local și național. Astfel indicatorii principali sunt prezentați în *Tabelul nr. 2*:

Tabelul nr. 2

Componente ale PNLC	Număr total
Activități	1565
- dintre care în format online	13
- dintre care în format fizic	1552
Participanți	15114
- dintre care cu participare online	1364
- dintre care cu prezență fizică	13750
Vizibilitate în mediul online	
Vizualizări pe canalul de Youtube al BNRM	4497
Postări pe rețele sociale – Facebook	15451
Vizualizări pe rețele sociale – Facebook	387501
Membri ai grupului public „LecturaCentral” pe Facebook	5140
Achiziții de carte	
Titluri de carte	37
Exemplare de carte repartizate în 43 de biblioteci	1065
Donații în Campania „Dăruiește o carte pentru persoanele dezavantajate fizic și social”	3318
Activități metodologice	
Activități de formare BNRM	12
Participanți:	676
Publicații metodologice „Biblioteca – spațiu de promovare a valorilor europene: Suport metodologic”	1
Vizualizări în Repozitoriul Tematic Național în Biblioteconomie și Știința Informării ale lucrării metodologice „Biblioteca – spațiu de promovare a valorilor europene: Suport metodologic”	831
Cercetare	
Conferința Internațională „Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare”, ediția a VI-a, 2 octombrie 2024	
Studiul „Lectura în comparație intergenerațională”	
Studiul „Concordanța dintre posibilitățile tehnologice ale bibliotecii și necesitățile digitale ale utilizatorilor. Lectura digitală”	

Indicatorii reliefați evidențiază rostul PNLC 2024, care prin abordarea multidimensională a combinat sprijinul profesional, implicarea comunitară, valorificarea patrimoniului scris, vizibilitatea digitală și accentul pe incluziune socială. Programul reflectă un model de bune practici pentru consolidarea rolului bibliotecilor în educația și cultura contemporană, demonstrând ca-

pacitatea acestora de a răspunde provocărilor unei societăți aflate în continuă schimbare. Prin diversitatea activităților, adaptabilitatea la necesitățile publicului și utilizarea tehnologiilor moderne, PNLC 2024 a reușit să atragă un public larg și să încurajeze parteneriate strategice, devenind un exemplu de inovație și sustenabilitate în domeniul biblioteconomic.

Referințe bibliografice:

1. *Biblioteca – spațiu de promovare a valorilor europene*: Suport. Chișinău: [S. n.], 2024 (Primex-Com). 77 p. ISBN 978-9975-119-68-9. Disponibil: <http://moldlis.bnrm.md/handle/123456789/2000> [2024-12-23].
2. *Conferința Internațională „Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare”*. Ediția a VI-a, 2 octombrie 2024. P. I. Disponibil: <https://www.youtube.com/watch?v=jlynzry41UM> [accesat 2024-12-27]; Partea II. Disponibil: <https://www.youtube.com/watch?v=k9HYUpTpWGg> [accesat 2024-12-27].
3. *Conferința online „Suntem ceea ce citim”*. Susținută de Oleg SEREBRIAN, scriitor, istoric, politolog. Disponibil: <https://www.youtube.com/watch?v=HvclDi98Bzg> [accesat 2024-12-27].
4. *Festivitatea de totalizare a rezultatelor PNL C*. Ediția a VII-a, 2024. Disponibil: <https://www.youtube.com/watch?v=A44KIMDzTu0> [accesat 2024-12-23].
5. *Gala Laureatilor Concursurilor Naționale din cadrul Programului Național Lectura Central*. Ediția a VII-a, 2024. Disponibil: <https://www.slideshare.net/slideshow/gala-laurea-ilor-concursurilor-na-ionale-pnlc-2024/274328630> [accesat 2024-12-23].
6. GHIMPU, Natalia. *Campania „Dăruiește o carte pentru persoanele dezavantajate fizic și social”*. Disponibil: <https://www.slideshare.net/slideshow/campania-darue-te-o-carte-pentru-persoanele-dezavantajate-fizic-i-social/274434383> [accesat 2024-12-27].
7. *Lectura Central: Grup public Facebook*. Disponibil: <https://www.facebook.com/groups/205286133498142> [accesat 2024-12-27].
8. *Sistemul online de raportare (ORT)*. Disponibil: <http://ort.bnrm.md/ro/login>
9. *Studiu „Lectura în comparație intergenerațională”*. Disponibil: http://moldlis.bnrm.md/bitstream/handle/123456789/1430/Lectura_in_compara%c8%9bie_intergenerationala_Raport.pdf?sequence=1&isAllowed=y [accesat 2024-12-27].